

РЕЦЕНЗІЯ

професора кафедри фармацевтичної і біологічної хімії, фармакогнозії ПВНЗ «Київський медичний університет», доктора фармацевтичних наук, Сидори Наталі Вячеславівни на дисертаційну роботу Анзіної Катерини Миколаївни «Фармакогностичне дослідження деяких представників роду Самосил» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація»

Актуальність теми дисертаційної роботи

Відомо, що лікарські засоби на рослинній основі активно використовуються як традиційною, так і народною медициною та широко представлені на світовому фармацевтичному ринку.

Науково доведена ефективність та безпечність рослинних лікарських засобів, що сприяє їх призначенню та застосуванню для корекції різних патологічних станів.

З літературних джерел відомо, що якісний склад та кількісний вміст окремих біологічно активних речовин представників роду Самосил було досліджено за кордоном. Проте слід зазначити, що відомості щодо системного фармакогностичного дослідження цих рослин відсутні.

Відсутність на фармацевтичному ринку лікарських засобів на основі рослинної сировини роду Самосил вказує на перспективність проведення фармакогностичного дослідження самосилу гайового та самосилу гірського та розробки технології одержання лікарських засобів на їх основі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи ПВНЗ «Київський медичний університет» «Експериментальне і клінічне

обґрунтування механізмів дії біологічно-активних речовин, фізичних та інформаційних факторів» (№ державної реєстрації 0113U007296).

Наукова новизна отриманих результатів

Дисертантом вперше проведено фітохімічне дослідження сировини самосилу гайового та самосилу гірського. В сировині встановлено 117 речовин, які за хімічною природою належать до 16 класів біологічно активних сполук, у тому числі флавоноїдів, гідроксикоричних кислот, терпенових сполук різного походження, органічних, жирних та амінокислот, стеринів.

Проведено морфолого-анатомічне дослідження сировини, встановлені діагностичні анатомічні ознаки сировини, які були внесені до розроблених проектів методів контролю якості.

Дисертантом розроблено технологію одержання сухого екстракту з трави самосилу гайового та встановлені параметри його стандартизації. Встановлена гостра токсичність та фармакологічна активність одержаного екстракту.

Новизна наукових досліджень підтверджено заявкою на патент України на корисну модель «Спосіб стандартизації трави самосилу гайового (*Teucrium chamaedrys* L.) в багатокомпонентних рослинних сумішах».

Практичне значення отриманих результатів

Широкий спектр ідентифікованих біологічно активних сполук свідчить про перспективність використання сировини самосилу гайового та самосилу гірського для створення лікарських засобів різної спрямованості дії.

Автором розроблені проекти методів контролю якості «Трава самосилу гайового», «Трава самосилу гірського» та «Сухий екстракт трави самосилу гайового».

Результати фармакогностичного дослідження впроваджено у науково-дослідну роботу кафедр споріднених закладів вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Аналіз матеріалів, представлених у дисертаційній роботі, показав, що дослідження виконані на сучасному науковому рівні.

Висновки, представлені автором, ґрунтуються на експериментальному матеріалі та відображають одержані результати, а також відповідають завданням, поставленим при формуванні мети дослідження.

Достовірність одержаних автором результатів не викликає сумнівів.

Робота добре ілюстрована та структурована, числові данні наведені у таблицях, що надає одержаним результатам наочності. Робота легко читається та сприймається.

Висновки та результати досліджень сформульовані чітко, у відповідності до наукових стандартів. В роботі використано науковий стиль подачі інформації та специфічна, відповідна до спрямованості представленої роботи, наукова термінологія.

Повнота викладення матеріалів дослідження в опублікованих роботах

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 13 наукових робіт, у тому числі 5 статей, з яких 4 у наукових фахових виданнях рекомендованих МОН України, та 1 у іноземному виданні, що індексовано базою даних Scopus, а також 8 тез доповідей та 1 заявка на патент України на корисну модель.

Аналіз основного змісту роботи, ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків

Дисертаційна робота викладена на 262 сторінках машинописного тексту, складається із анотації, вступу, 5 розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та 3 додатків. Обсяг основного тексту дисертації складає 165 сторінок друкованого тексту. Робота проілюстрована 37 таблицями та 82 рисунками. Список використаних джерел налічує 192 найменування, з них 93 кирилицею та 99 латиницею.

При рецензуванні дисертаційної роботи виникли деякі **зауваження та пропозиції**:

1. Деякі матеріали для більшої наочності можна було б надати у вигляді таблиці.

2. Якщо у розділі «Об'єкти дослідження» наводяться латинські назви рослин, то бажано давати їх українські назви також. А потім по тексту вже давати якусь одну назву.

3. При використанні розчинів стандартних сполук, як порівняльних при виконанні дослідження, слід вказувати що це стандартні зразки (СЗ) , наприклад, СЗ хлорогенової кислоти, СЗ рутину тощо.

4. В цілому робота написана грамотно, проте іноді зустрічаються технічні помилки.

Проте надані зауваження не є принциповими та не зменшують позитивного враження від дисертаційної роботи.

У порядку дискусії вважаю доцільним, щоб дисертант відповів на такі **питання**:

1. Оскільки автор вказує на перспективність подальшого впровадження дослідженої сировини, цікаво, наскільки забезпечена сировинна база цих рослин на території України?

2. При дослідженні мінерального складу рослинної сировини важливе значення має контроль вмісту важких металів. Чи перевіряли ви ці показники?

3. У табл. 3.3 розділу 3 автор надає результати встановлення кількісного вмісту амінокислот у траві та коренях видів роду Самосил. Кількісний вміст яких амінокислот ви надали – суми амінокислот (зв'язаних та вільних) або вільних амінокислот?

Висновок. Розглянувши дисертаційну роботу Анзіної Катерини Миколаївни на тему «Фармакогностичне дослідження деяких видів роду Самосил» вважаю, що робота повністю відповідає вимогам Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Рецензент:

професор кафедри фармацевтичної
і біологічної хімії, фармакогнозії
ПВНЗ «Київський медичний університет»,
доктор фармацевтичних наук, професор

Наталя СИДОРА

Підпис засвідчую:

Ректор ПВНЗ «Київський медичний університет»,
доктор медичних наук, професор

Борис ІВНЄВ